

ZAMONAVIY O‘QUV JARAYONIDA ELEKTRON INTERAKTIV DOSKADA SMART NOTEBOOK ILOVASINI QO‘LLASH

S.P. Kutliyev¹, H.Farmonov², S.Hilola³

¹TATU Urganch filiali assistent o‘qituvchisi, q.sardor.86@gmail.com

²TATU Urganch filiali talabasi, farmonovhusniddin2@gmail.com

³TATU Urganch filiali talabasi, hilolas003@gmail.com

Abstract: In this article, the use of the smart notebook application on the electronic interactive board and its use in the educational process. Smartnotebook covers the topic of algebraic expressions in practical ways.

Annotatsiya: Ushbu maqolada elektron interaktiv doskada smart notebook ilovasini qo‘llash va undan o‘quv jarayonida foydalanish. Smartnotebook dasturida algebraik ifodalar mavzusini amaliy usullar bilan yoritib beriladi.

Keywords: Electronic board, Smart notebook, Multimedia, Interactive task, Educational technologies, Electronic teaching, Smart textbook, Tablet, Computer, Auditorium, Electronic table, Electronic pen.

Kalit so‘zlar: Elektron doska, Smart notebook, Multimedia, Interaktiv topshiriq, Ta’lim texnologiyalar, Elektron o‘qitish, Smart darslik, Planshet, Kompyuter, Auditoriya, Elektron jadval, Elektron qalam.

Mamlakatimizda ta’limga e’tibor yildan - yilga ortmoqda. Ta’lim tizimida axborot texnologiyalarini qo‘llash, multimedia texnologiyalaridan foydalanish ta’lim sifatini yaxshilashda muhim ahamiyat kasb e’tib bormoqda.

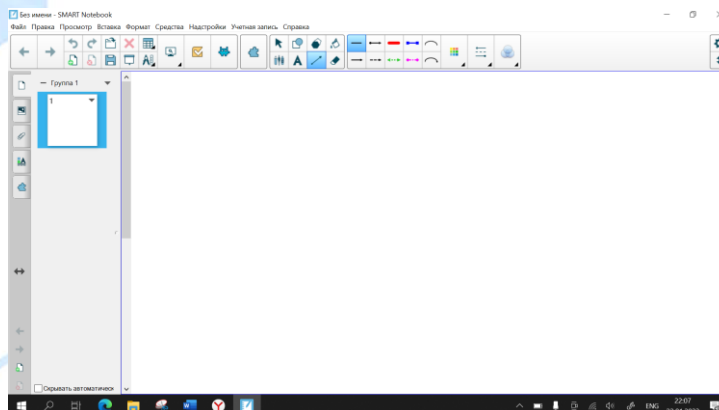
So‘nggi yillarda dunyo miqyosida elektron va smart-ta’lim texnologiyalaridan foydalanishga talab keskin ortdi. Deyarli barcha mamlakatlar ta’lim jarayonini asosan axborot texnologiyalari orqali amalga oshirishi natijasida, oxirgi 2 yillik muddat ichida O‘zbekistonda ham bu texnologiya avvalgi yillarga qaraganda misli ko‘rilmagan darajada rivojlandi. Ta’lim oluvchilarning aksar qismini tashkil qiluvchi maktab o‘quvchilari ham elektron o‘qitish jarayoni bilan yaqindan tanishdilar. Ta’limda multimedia materiallarini qo‘llash o‘quvchilarni fanga bo‘lgan qiziqishini orttirishda, ularni fanni chuqur o‘rganishida katta ro‘l o‘ynaydi.

Shunday texnologiyalardan biri bu smart doska hisoblanadi.

Smart doskalar kundan kunga hayotimizga kirib kelmoqda, ularning turli versiyalari ishlab chiqilmoqda. Smart doska katta ekranda katta auditoriyadagi eshituvchilarni qamrab oladi. Smart planshetlar ularning tarkibiga smart-darslik o‘rnatilgan bo‘ladi. Smart notebooklar ham hozirgi kunda o‘zining zamonaviy tuzilishi, jihozlanishi bilan insonlarni hayratga soladi.

Quyida smartnotebook dasturida algebraik ifodalar mavzusini amaliy usullar bilan yoritib beramiz.

Smart Notebook oynasi faylni ko‘rish va ishlash uchun bir qator usullarni taqdim etadi.

1-rasm. Smartnotebook asboblar paneli.

SMART Notebook asboblar paneli SMART Notebook oynasida turli buyruqlar va vositalarni tanlash va ulardan foydalanish imkonini beradi. Quyidagi jadvalda standart Smart Notebook asboblar panelidagi barcha asboblar paneli tugmalari tasvirlangan.

Tugma	Buyruq	Bajaradigan vazifasi
	Oldingi sahifa	Oldingi sahifani ko‘rsatish joriy fayl.
	Keyingi sahifa	Keyingi sahifani ko‘rsatish joriy fayl.
	Bo‘sh sahifalar	Joriy bo‘sh sahifani joylashtiring fayl.
	Ochish	*.notebook. fayllini ochish

	Saqlash	Joriy hujjatni saqlash
	Inkor	So‘nggi harakatni bekor qiling.
	Takrorlash	So‘nggi harakatlarni tiklash, bekor qilish buyrug‘i bilan bekor qilinadi.

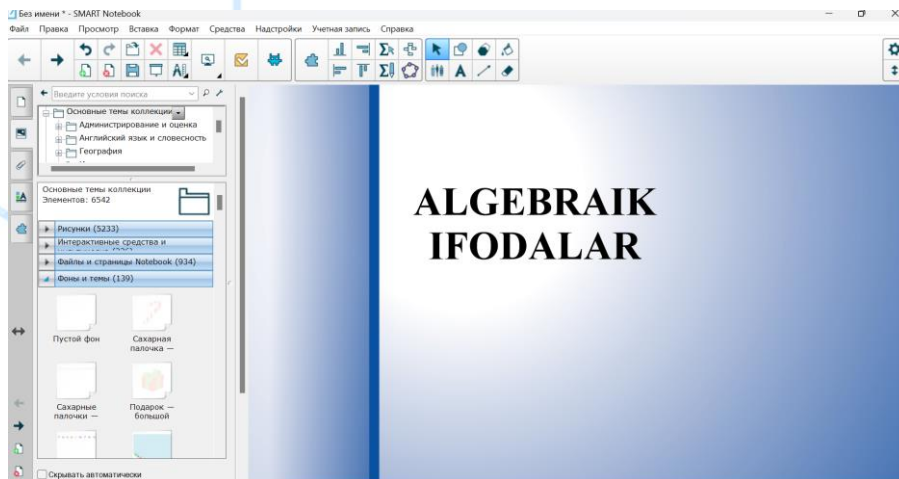
	O`chirish	Belgilangan objektlarni o`chirish
	Ekran soyasi	Joriy hujjatga ekran soyasini qo`shish
	To`liqekran rejimida	Joriy sahifani to`liq ekran rejimida ko`rsatish.
	Ikki tomonlama qo`l yozuvi rejimi	Bir vaqtning o`zida Ikki kishini ishlashga imkon beradi. Ushbu tugma faqat SMART Board D600 interfaol doskasidan foydalanganda uskunalar panelida ko`rinadi.
	Jadval yaratish	Joriy hujjatga jadval chizish
	Belgilash	Joriy hujjatdagi objektni belgilash
	Mo`yqalam	Joriy hujjatga objektni chizish
	Xattotlik mo`yqalami	Joriy hujjatga objektni xattotlik mo`yqalami bilan chizish.
	O`chirg`ich	Joriy hujjatdagi objektni o`chiradi.
	Chiziq	Joriy hujjatga to`g`ri chiziq yoki yoy chizadi

Smart Notebook asboblar panelini sozlash

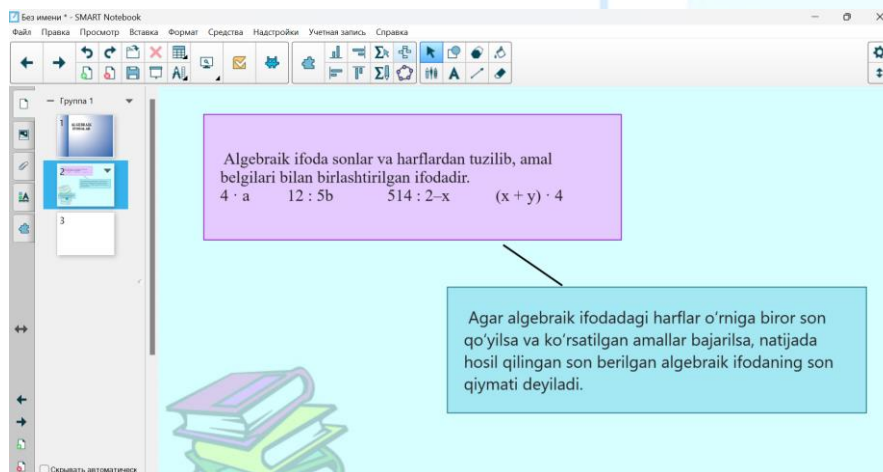
SMART Notebook asboblar paneli turli buyruqlar va vositalarni tanlash va ulardan foydalanish imkonini beradi. Asboblar paneli parametrlarini u erda eng ko`p ishlatiladigan vositalarni joylashtirish orqali sozlashingiz mumkin. Asboblar paneli mavjud vositalarni qanday aks ettirishini nazorat qilishingiz mumkin.

1. SMART Notebook asboblar panelini o`ng tugmasini bosing. Asboblar panelini Sozlash dialog oynasi paydo bo`ladi.
2. Asboblar panelidagi tugmani qo`shish uchun "asboblar panelini Sozlash" dialog oynasidagi belgini bosing va keyin SMART Notebook asboblar paneliga siljiting.

3. Asboblar panelidagi tugmani o'chirish uchun Smart Notebook asboblar panelidagi belgini bosib va uni "Asboblar panelini Sozlash" dialog oynasiga sudrab chiqing.
4. Tugma tartibini o'zgartirish uchun SMART Notebook asboblar panelidagi belgini bosib va uni asboblar panelidagi yangi joyga ko'chiring.
5. Finishni bosib.

2-rasm. Smartnotebook dasturida algebraik ifoda mavzusini yoritib berish. Bunda ilovadagi фоны и темы panelidagi тема5 tanlab olinadi va mavzu yoziladi.

3-rasm. Algebraik ifodalar mavzusidagi qoidalarni berilishi.

Bu rasmdagi qoidalarni создать новую концептуальную карту panelidan foydalangan holda yozish mumkin.

1-misol. Velosipedchining tezligi 12 km/h. U 2 soatda, 3 soatda, a soatda qancha masofani bosib o'tadi

1) $12 \cdot 2 = 24$ (km);
2) $12 \cdot 3 = 36$ (km);
3) a soatda $12 \cdot a$ (km)

4-rasm. Algebraik ifodaga doir misol va uning yechimi.

so'm
olsa,
o'lsa,
hi?

$$\frac{7000}{1000} = 7(\text{kg})$$

$\frac{a}{b}(\text{kg}), b \neq 0$

5-rasm. Smartnotebook ilovasida vstavit' upravlenie panelidan foydalanish
Bu rasmda vstavit' upravlenie panelidan foydalanib kasrlar yozib olindi.

Mashqlar

1. Poyabzal fabrikasida har soatda 500 juft tuffi ishlab chiqariladi. t soatda fabrikada necha juft tuffi ishlab chiqariladi? 24 soatda-chi?

$500 \times t$

$500 \times t$

6-rasm. O'quvchilar bajarish uchun mashqlar va qalamdan foydalanish.

Bu rasmda o'quvchilar interaktiv doskaga yozish, amallarni bemalol bajara olish uchun qalamni ustiga bosiladi va katakli maydonga qalam bilan yozilgan amallar aniq shaklda ko'rsatiladi.

Javob ustunini to'ldiring

N	x	y	Algebraik ifodalar	Javob
1	4	1	$2x+3y$	11
2	0,5	1	$2(x+1)+y$	
3	-1	8	$(x+y)3$	

7-rasm. Jadvaldan foydalanish.

Bu rasmda o'quvchilarga jadvaldan foydalangan holda topshiriq berilgan. Ularni o'quvchilar qalam yordamida javob ustunini to'ldirib chiqishadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Akhmedov, B. A., Xalmetova, M. X., Rahmonova, G. S., Khasanova, S. Kh. (2020). Cluster method for the development of creative thinking of students of higher educational institutions. *Экономика и социум*, 12(79), 588-591.
2. Akhmedov, B. A., Makhkamova, M. U., Aydarov, E. B., Rizayev, O. B. (2020). Trends in the use of the pedagogical cluster to improve the quality of information technology lessons. *Экономика и социум*, 12(79), 802-804.
3. Sardor Pulatovich Kutliyev, Oysuluv Matyaqubiva. Masofaviy ta'limda hamkorlikda o'qitish texnologisini qo'llash. International scientific conference "INFORMATION TECHNOLOGIES, NETWORKS AND TELECOMMUNICATIONS" ITN&T-2021. 2021/5/26, 303-306
4. Sardor Pulatovich Kutliyev. Smart ta'lim texnologiyalarini hozirgi ta'lim jarayonlaridagi o'rni. International scientific conference "INFORMATION TECHNOLOGIES, NETWORKS AND TELECOMMUNICATIONS" ITN&T-2022. 2022/4/30, 641-644
5. S Kutliyev, GR Dalerovich, TA'LIM JARAYONIDA HAYOTIY MISOLLARDAN FOYDALANISHNING DOLZARBLIGI KEYS-STADI TA'LIM METODI, *Journal of new century innovations* 27 (1), 113-115
6. S.K Pulatovich, PB Yusupovich, GR Dalerovich. O'RTA MAKTABLARDA INFORMATIKA FANINI O'QITISHDA MOBIL ILOVALARDAN SAMARALI FOYDALANISH USULLARI. *Journal of new century innovations* 28 (1), 178-180